

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:	
Egész évre	10 kcs.
Hegyedévre	6 "
Kaliban hátsó kezelve:	
Egész évre	20 kcs.
Hegyedévre	8 "
Világos postán szállítva:	
Egész évre	24 kcs.
Hegyedévre	8 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetén az ország négy napján kivételével.
 Szerkesztőség és kiadványi:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kizárólag visszajelzéseket vagy megrendeléseket fogad el.
 Hirdetések és hirdetések a kiadványban intézkednek.
 Nyomat minden évre 8 fillér.

NAGYVÁRAD szept. 24.

Nézzünk másfelé.

Bizonyos lelki csömörrel fordul el a jó izlés, a parlamentben történt dolgoktól. Semmi politikai érzés nincs ott, csupa tulzás minden.

Megriaszt az a hang, mely a királyt úgy sérti meg, hogy a legutolsó ép kéz láb ember se tűrne megtorlatlanul, és megdöbbsen az a mohóság, melylyel tőkét akar csinálni magának e meggondolatlan közbekialtásból az ellenpárt.

Szájjal kuruczkodni nem virtus és éppen most kopirozni a „*vitam et sanguinem*” jelenetét — tolakodás.

Sem a fenyegetőzésnek, sem a tulajáskodásnak most nincs helye.

A tény az, hogy jogtalan befolyások érvényesülése folytán a király, felelősség nélkül, a parlamenttel ellenkező felfogás szerint beszélt a felség jogokról.

Ha ez sérelem, úgy módjában van az alkotmányos testületnek nézetét kifejteni, ezt kellő formában a király tudomására hozni s az erre jövő válasz szerint tovább eljárni.

Ennek a magyarázatnak méltóságteljes formában, közös megegyezés alapján kellett volna megtörténni, hogy hatása legyen.

E helyett a kormánypárt kibuvót keresett, az ellenzék pedig meggondolatlan szenvedélyeskedésével szinte kaput tárt nekik.

Most már konszolidálódott a párt s a kik első hazafias lelkesedésükben na-

gyon messze, szinte a szezesszióig mentek, most galoppban térhetnek vissza, mert a kérdés eltolódott és úgy tűnik fel a dolog, hogy a közt kell választani, király párti-e valaki, vagy király sértegető.

Hát biz ez rettenetes politikai baklövés volt az ellenzék részéről.

Ne foglalkozunk tovább vele.

De míg odafenn forrtak a szenvedélyek, itthon városunkban vendéglátás járta.

A protestáns irodalmi társulat tartotta vándor gyűlését.

Mondhatom, egy közmondás értékét vesztette előttem.

Ugy tudtam, hogy madarat tolláról lehet megismerni, embert barátjáról.

Nem vált be.

A gyűlés elébe sokan harangoztak vezércikkerek és reklám hírek alakjában. Az impresszáriók tolláról csöpögött a felekezeti elfogultság és rövid látás és mindez a katolikusok elleni durvaság levében volt feltálatva.

Mennyi zöldség, nevetlenség és türelmetlenség!

Féltem az embertől, a kinek ilyen barátai vannak.

Es most ünnep után, mikor már elmentek bevégzett munkájuk után a vendégek, mikor már nem olvassák ezt az írást, tehát elfogulatlanul, magunk között szólhatok, csak a tisztelet hangján emlékezhetem meg az irodalmi társaság működéséről.

Felekezetük iránti lelkesülés, okos fők szép dolgozatai és vallásos áhitat töltötte

ki a két napi programot. Igazi uri emberek gyülekezete volt, kik komolyan foglalkoztak a maguk dolgával és nem sértegettek senkit.

Igazán örvendek, hogy a protestánsok virágával ismerkedhettem meg, mert hirlapokban, brosurákban csak a zöldjét, a nyersét láttam.

Elmondhatják ezek a jó urak, hogy csak a barátainktól menten meg az Isten, mert ilyen működés mellett ellenségük ugyan nem lesz.

Sajátságos jelenség! Évek óta dolgozom a sajtóban és két kézzel is alig lehet elhárítanom az a sárdobálást, mely szintén a sajtóban protestáns és zsidó részről éri a katolikus vallást, papjait, intézményeit.

Szinte ellenszenvvé gyűlt bennem ez a folyton jövő ócsárlás és csodálkozom azon, hogy ha véletlenül magán érintkezésben találkoztam protestáns vagy zsidó szerepiő férfiakkal, hangjuk, modoruk, nézeteik teljesen ellenkezően a sajtóétól, megnyerő és korrekt volt.

Hát mi a csodának kell akkor a porondon felgyürt ingujjal állni szembe? Miért keresi sajtójuk a világ végéről is elő azt, ami a katolikusokat bántja? Miért találnak ki jelszavakat, melyek csak arra valók, hogy dorongot csináljanak belőle a katolicizmus érdekei ellen, kik a magyarság hatvan perzentjét teszik?

Eh! Tenni kell már erről.

Vigasztalan a parlamenti kép, ezerféle érdek vonja szét a társadalmi osztályokat s megrendül s régi tradícionális magyar nemzeti érzék.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Burnside,

— A „New-York Clipper”-ből. —

Egy sötét őszi estén, az éjjeli vonattal Eastonból Liverpool-ba utaztam, hogy onnan gőzhajóval Belfast-ba vitorlázzak, ahol egy ismerősöm esküvőjére voltam hivatalos.

A második osztályban, velem szemben, még két utas dohányzott, kik a két szélső helyet foglalták el. Én kényelmesen elhelyezkedtem, rágyújtottam egy szivarra és olvasni készültem esti újságomat.

Mielőtt újságomba temetkeztem volna, szemügyre vettem utitársaimat. Ha utazom, szokásom társalgással lehetőleg rövidíteni az utazást. De a két középkori ur nem látszott hajlandónak tudomást venni egy oly fiatal emberről, mint én.

Midőn már félóránál tovább utaztunk, hirtelen egy gyenge lábnymást éreztem, felnéztem és szomszédom átható, szuró pillantásával találkozottam.

— Bocsánat, uram! — mondá különös mosolylyal, — de volna talán szives újságját az enyémmel fölcserélni? Amint látom, már kiolvasta az öné.

— Igen, tessék — válaszoltam kissé csodálkozva.

Mialatt mi újságjainkat cseréltük, ismét egy figyelmeztető lábnymást éreztem. De elképzelhető meglepetésem, midőn az újság szélén a következőket találtam czeruzával följegyezve:

— Legyen nyugodt. Én detektív vagyok. A mi utitársunk Burnside, kiről már bizonyára hallott, Liverpoolban már várja a rendőrség. Nekem kell öt addig bizto ságba hoznom, mielőtt már talán odaérkezünk. Szükség esetén segítségére számítok Staffordban jöjjön az étköz terebe.

Mindenesetre tudtam, hogy Burnside titkárja volt A . . . lordnak és az asszony gyémántjaival megszókkott és azon időben sokat is beszéltek erről a különös eséről.

Még egyszer átolvastam a sorokat, mielőtt különös és veszedelmes utitársamra merem volna pillantani, — aki teljes nyugalommal szivta havanáját, nem is gyanúva a közeledő veszedelmet. — Egy héttel azelőtt eredménytelenül vadászott rá a rendőrség.

Midőn már a harmadik állomást Stafford után elhagytuk, a detektív újságját eltette és zsel kezdőjét könyv-dén ajkához emelte, majd fölkelte és podgyászával foglalatzkodott, mintha ott keresett volna valamit. Hirtelen egy merész ugrással Burnside-ra vetette magát és térdével erősen a sarokba szoritotta.

— Gyorsan, fogja meg a kezét — kiáltotta nekem.

En odaugrottam és megragadtam a tolvajnak a kezét úgy, hogy mozdulni sem tudott és a detektív ezalatt arczára borította zsebkendőjét, melyből erős, átható édeses szag áradt ki.

Miután néhány perczig kétségbeesetten küzdött, lassan eszméletét vesztette.

— Rendben van — szölt a detektív — kemény munka volt. De nyissa ki gyorsan az ablakot, mert a chloroform minket is elaltat.

Követtem utasítását, kiváltképp én is éreztem már az altató hatást.

Ezalatt megkötözte a detektív az eszméletlennek kezét-lábát.

— Így — szölt elégedetten — most pedig segítsen az ülés alá helyezni a tolvajt.

Nagy nehezen gyömszóltuk a testet az ülés alá.

Midőn a vonat Crewe előtt megállt, a térrasszon egy magas, fekete szakállas urat vettem észre, aki a kocsi számait vizsgálta.

— Ez ő — szölt társam. — Megyek a kalauznak szólni, hogy ha lehetséges, akasza ki, kocsiosztályunk elé az „elfoglalva” táblát.

Ezzel kiment és becsukta maga után az ajtót.

A tolvajnak, az ülés alatt, mely lélegzetvétele jelezte, hogy eszmélete kezd visszatérni. Kellemetlenül kezdtem magam érezni, midőn a fekete szakállas lassan kocsi mellett

Ne apasszuk mesterségesen a magyarság ugys csekély számát, felekezeti elfogultságból osztályozva, ki a jó magyar ki nem, mikor egy faj hajtásai vagyunk. Inkább álljunk össze magyar liga, vagy bármi néven, kiknek lelkében az Isten képe, véreben a haza eszménye él és vessünk gátat a fent korrupció, lent osztályérdekbe fult hazafias és vallásos érzés végleges pusztulásának.

Pártjaink összes tudománya annyi, hogy vagy illoyalis, vagy tulloyalis. Egyikre sincs szükség. Mi nemzeti akarunk lenni. Tudjuk, hogy a legelső magyar ember a király! Sem nem sértjük, sem sérteni nem engedjük. Tudjuk, hogy a haza szent határai tartották fent és fogják fenntartani a legelső magyar embert is, a legutolsót is, azért hü fia legyen a legelső is a legutolsó is.

Bizony mondom, hogy marakodással, a magyar faj felekezeti felosztásával csak néptörzs leszünk ha nemzetnek neveznek is, míg tradícionális hazaszeretetünk régi érzésében, nemzet leszünk újra. És ha az egész világ tagadná is, a hátára íránk fel, karddal a közjogunkat, mint valaha régen, mikor asszony volt a királyunk, és mi egész Európát kényszerítettük, hogy meghajoljon az előtt az asszony előtt, ki ellen támadni mert, pedig — a magyarok királya volt.

Pozsony! Budapest. Be messze estek egymástól.

P—y.

A képviselőház új ülése.

A függetlenségi párt tegnapi határozata nyomán ma délelőtt megjelent a képviselőházban *Tóth János, Bakonyi Samu, Endrey Gyula, Barta Odón, Kállay Leopold és Krassnay Ferencz*, hogy a párt nevében a Házat e hó 29-ikére összehívó kérvényt *Apponyi Albert* grófnak átnyujtsák. A küldöttség csak ott értesült, hogy a képviselőház elnöke még az est folyamán visszautazott birtokára *Eberhardra*. A küldöttség erre *Andor Gyulának*, a képviselőház elnöki tanácsosának adta át a kérvényt, aki erről nyomban táviratilag tett

jelentést a Ház elnökének. Előrelátható, hogy *Apponyi* holnap visszatér a fővárosba.

A Gotterhalte áldozatai.

Emlékezetében van még bizonyára mindenkinek a pécsi hadapródiskola botránya, amikor is a nyár elején több hadapródot részben kicsaptak, részben eltávolítottak az intézetből, mert megtagadták a Gotterhalte éneklését. Az ügyet a képviselőházban is felvetették és *Fejérváry* báró akkori honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a kis katonák elitelését meg nem változtatja. Nemcsak a képviselőházban, de általában az egész közvéleményben kínos visszatetszést keltett ez. Am azóta nagyot fordult az idő, úgy a politikában, mint katonáknál is. Legjobban bizonyítja ezt *Kolossváry* Dézso honvédelmi miniszter határozata, mely szerint megengedte — a hadapródok kérelmére — hogy a Gotterhalte áldozatai a pécsi hadapródiskolába *újbol felvéltethetnek*.

A v á l s á g.

A mentelmi bizottság ülése.

A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap délután négy órakor a Ház II. ik. számú termében ülést tartott. Az ülés tárgyai voltak: 1. Lengyel Zoltán képviselő mentelmi ügye a Ház határozata értelmében [a házszabályok 255-ik szakasza alapján]. 2. A miniszterelnök bejelentése Rigó Ferencz képviselő ellen mentelmi jogának megsértése miatt.

Héderváry bajai a kabinettel.

Gróf Khuen-Héderváry most azt akarta, hogy a régi miniszterek mind maradjanak hivatalban és ezt azzal indokolja, hogy az ő missziója ugys ideiglenes. Annyira azonban már vitte, hogy legbensőbb köre sem bizik benne és azt hiszik, hogy legfelsőbb helyen kifogja intrikálói további maradását, amint kiintrikálta újabb megbízását. A miniszterek, akik Héderváry urat már egyszer lemondásra kényszerítették, alighanem most is meg fogják hiúsítani maradási tervét. Egyáltalában *Tomasics*

kivételével valamennyien huzódoznak és még egy sem nyilatkozott határozottan, hogy megmaradnak-e, vagy sem; ellenben *Plósz* Sándor nagyon határozottan menni akar, mert Khuen-Héderváry új programjában nincs benne a magyar nyelv a katonai bíraskodásban, holott *Plósz* ismételt és nyíltan e mellett szállott sikra. Új minisztereket Khuen-Héderváry nem mer keresni, mert jogosan fél, hogy új ember nem fogja magát az ő rozoga hajójára bizni. A régi kabinet tagjai azt a nézetet vallják, hogy Khuen az ő új misszióját is befejezte már. Új missziója volt alkotmányosan felelni a chlopii parancsért; ezt megcselekedte tegnapelőtt és tegnap és ezzel vége.

Khuen-Héderváry ismét Bécsbe megy.

Héderváry ugys akarja a kabinetalakítás nehézségeit magáról elhárítani, hogy a király intézzen a szakminiszterekhez is olyan leiratot, miot hozzá intézett, melyben őket újra kinevezi, illetőleg régi állásukban egyszerűen megerősíti. Szóval Khuen-Héderváry folytatja azt a veszedelmes játékot, hogy minden csekélységben a királynak valami hatalmi megnyilatkozását akarja kiereszkolni és így minden léren leletördel egy-egy darabot az alkotmányból, mely fölé helyezi a király akaratát, ahelyett, hogy abba beékelné. Tegnap délelőtt tizenegy órakor az összes miniszterek ismét fölmentek Khuenhoz és vele újabb tanácskozást folytattak. Még addig erről a tanácskozásról, mely nem minisztertanács és a melyről hivatalos jelentést nem fognak adni, közlebbi hír nem érkezett; de az biztos, hogy ez a megbeszélés fogja eldönteni Khuen további magatartását és végleges elhatározását a bécsi utazás tárgyában.

Apponyiék álláspontja.

Megint pártbomlásról beszélnek. Khuen-Héderváry programja ugyanis mint egyedüli vívmányt azokon a közigazgatási rendelkezéseken felül, melyeket *Fejérváry* és *Szell* ígértek, csak azt hozta, hogy a katonai nevelő intézetekben a magyar tanórákat szaporítani fogják. Ezzel szemben *Apponyi* állítólag ragaszkodik a teljes magyar tisztii neveléshez, a tisztiek hazahelyezéséhez, a magyar nyelv behozatalához a katonai bíraskodásba és a magyar vezényleti nyelv elvi elismeréséhez, valamint a *Szentiványi-féle* pontozatokhoz és állítólag a hétfői pártértekezleten ennek a programnak

is elhaladt és éles pillantást vetett annak belsejébe.

Csakhamar megjelent a kalauz és a kocs ablakára kiakasztotta az »elfoglalva« táblát. Megkönyebbültem mentem ki, becsukva az ajtót és várakoztam, míg a társam visszatér.

— Minden rendben van, — szolt ez — épen most sürgönyöztem Liverpoolba utasításért. Fölváltom önt most, az esetre, ha inni akarna valamit.

Mivel igen hideg volt, a buff-tben egy pohár meleg bort rendeltem. Alig emeltem az asztalhoz, midőn már jelt adtak az indulásra és én futottam vissza kocsiosztályomba, melynek ajtaját utóam a kalauz bezárta, mert a vonat lassan indulni kezdett.

De hogy irjam le meglepetésemet, midőn a detektiv helyett a kocsiában ülve a fekete szakállas embert találtam, aki revolverét rám szegezte.

— A játéknak vége, kis barátom — mondta mély, érczes hangon.

A meglepetéstől és ijedségtől némán — segítség nélkül, ennek a gazembernek a kezei között lenni, az ülésre hanyatlottam.

— Ön ügyes, de mézesem eléggé — folytató — mindenek előtt szabadsága meg barátomat a kötelektől.

En öntudatlanul is engedelmesskedtem és *Burnside* homlokát dörzsölve, fölöt.

— Hogy érzi magát, *Parker*? — kérdé a szakállas ember, revolverét még mindig felém tartva.

— Ah, ön az, *Burt*? — szolt a másik, kinek eszmélete visszatért. — Az átkozott gazemberek megszöktek.

— Az egyik megvan, — de szerencsétlenségemre nem a főember.

— Jól van, — mondta *Burnside*, egy pillantást vetve rám, — de hol van a másik?

— Miután fölszólítására *Creweben* vártam önre, — egyszerű megismertem emberünket. Aztán csöngettek, kocsijába ugrott és becsukta ajtaját maga után. En vártam egy pillanatig, míg a jelet adják az indulásra és utána ugrottam a kocsi. — De a kocsiosztály üres volt — az ördög eltűnt.

— A másik ajtón át!

— Igen, — és szerencsétlenségemre már késő volt őt követni — és észrevettem őt az ülés alatt, de a másik pillanatban már ez a barátunk is megérkezett, kezeim közé rohant, mint egy járatlan báránka.

Ezalatt kezdtem észrevenni, hogy egy furcsa tévedés forog fenn és rendkívül kritikus helyzetben vagyok. Éreztem, mint lesz egész testem meleg, — hol meg hideg, mint a jég.

— Uram! — szoltam — ugys tetszik nekem, min ha tévedésnek vagy félreértésnek estem volna áldozatul...

— Mindenesetre — csufolódott *Burt*, — nekem is ugys tetszik. De különben mindjárt meglátjuk. Mi önnek a neve?

Megmondtam a nevemet és megmagyaráztam, hogy bankhivatalnok vagyok és mint kéjutazó *Belfortba* utazom.

— Tartsa meg magának e haszontalan hazugságokat — kár az időért. Ismerje be inkább, hová rejtette el a lopott zsákmányt.

— Lopott zsákmányt? — Miféle zsákmányt!... Biztosítom önöket, uraim, hogy nem tudok és nem értek semmit az egész történetből!...

— De annál jobban ért a chloroformmal való bánáshoz, — jegyzé meg a másik bosszusan.

— Az a detektiv volt és nem én — jelentem ki erőlyesen.

— Kicsoda?...

— Az eltűnt utasunk, a detektiv.

— Fiatal ember, ön vagy nagyon ravasz, vagy pedig szörnyen ostoba. Mi ketten vagyunk a valóságos detektivek, míg önnek a kedves barátja, a kinek ön segített, az *Burnside*, a betörő!

— *Burnside*, — ismételtam az ijedségtől megkövesülve s gondolatban már láttam magam előtt a fegyházat. — Istenem, hogy engedhettem magam így félrevezetni.

— Igen és ön felelni is fog ezért.

Minden igyekezetem, hogy megmagyarázzam e félreértést, hiába való volt, nem vették

elfogadását fogja követelni. Ma azt hiszi, hogy az egész párt fog hozzácsatlakozni; ha nem lesz erre többsége — kilép. Ezt a nótát már annyiszor hallottuk, hogy nem hiszünk benne; még minden ilyen erőfeszítésnek meghunyászkodás és pecsoviczkodás lett a vége. Félünk, hogy most is úgy lesz.

A képviselőházban.

A tegnapi esata pusztításainak nyomát takarították ma a képviselőházban. A seprős hadsereg munkája azonban nem volt zavartalan. Tömegesen jöttek a kíváncsi látogatók, akik szinte áhítatosan hallgatták a szolgák magyarázatait.

— Itt ült a miniszterelnök . . . Ide rohant Rigó Ferencz . . . Innen beszélt Polónyi Géza . . .

S a levegőben mintha megint felcsapott volna a tegnapi nagy háborúnak a fátycelozott, tompa visszhangjai.

Sok nézője volt — ilyenkor a fegyverszünet idején erre is telik idő — a képviselőház ravasz légseprő-masínájának. Hosszu, a második emeletről a pinczébe kigyőző kacsukcső, amelynek a végén réz-szita. Lent, a gépteremben villamos gép dolgozik s az szivja le magához a drága szőnyegekbe vezetett port.

Féltenegy óra felé a képviselők olvasóterme is megoépesedett. A kormánypártot jóformán csak Nyegre László képviselte, annál többen voltak a függetlenségi pártiak, akikből alakult meg az a deputáció, amelyik a képviselőház összehívását célzó kérvényt beadta a házelnöki irodában. Tóth János vezetése alatt Szatmári Mór, Krasznay Ferencz, Barta Odón, Rátkay László, Bakonyi János, Kállay Lipót és Endrey Gyula voltak a küldöttségben, melyet Andor Gyula elnöki tanácsos fogadott, miután gróf Apponyi Albert elnök tudvalóleg már tegnap este Eberhardra utazott s a Ház egyik alelnöke sincsen Budapesten.

Az elnöki tanácsos közölte a küldöttséggel, hogy Apponyi távozása előtt intézkedett, hogy az esetre, ha a Ház összehívására vonatkozó kérvényt beadnák, azonnal táviratilag értesítsék erről. Andor Gyula az utasításnak azonnal a küldöttség távozása után eleget tett. A képviselőház ülése így valószínűleg kedden lesz.

Hogy mekkora az érdeklődés eziránt a publikum között, tanúsága az is, hogy már ma délelőtt ötszörösen tuljegyzezték a keddi ülés belépőjegyét. S a jegyet kérők a Ház hírdetőablaja előtt sorban megálltak s gyönyörűséggel olvasták a háznagy jelentését:

figyelembe. Egyszerre eszembe jutott az újság a zsebemben.

— Itt van — szóltam odanyujtva — sziveskedjék ezt megőzni.

— Ha ön ártatlan, — jegyzé meg Burt, mintán elolvasta a czeruzával irt sorokat, lát-szólagos megiepetéssel — bizonyítsa be, hogy ön bankhivatalnok. Vannak okmányai? Nyissa ki podgyászát!

Kerestem csomagjaimat, majd zavartan válaszoltam:

— Ez nem az enyém, — ez a detektívó — vagy akarom mondani Burnside podgyásza.

A két detektív felugrott, feltörte a bőrönd lakáját és kivettek belőle egy lapos marokkóbőr kasszétát, melyből egy nagy csomó drágakő csillogott.

— Ezek A. asszony gyémántjai, — kiáltá Karker. — Milyen szerencse, az utitársa bőröndjével szökött meg.

Ugy volt. Burnside az én podgyászatot vitte el, melyet az ülésre tettem, mely alatt a veszedelmes ember feküdt, hogy ezzel elorlaszoljam, — a magamé helyett, mert valósággal nagyon hasonlítottak egymáshoz.

A detektívek nevelve ültek vissza helyükre. De most már hittek szavaimnak és én meg voltam mentve.

A tegnapi ülésen egy antik gyűrű találtatott.

— Istenem! Micsoda vihar lehetett az, amelyik még a gyűrűket is lesodorta a képviselők ujjáról! Vajjon lesz-e kedden is részünk benne?

Reméljük, hogy nem . . .

A hangulat Bécsben.

A tegnapi magyar képviselőházi ülést nagyon sokféleképen magyarázzák a bécsi körökben. Az osztrák újságírók közt az az általános vélemény, hogy a magyar parlament és a bécsi Reichsrath igen jól megértik egymást s egyértelműen vélekednek az aktuális eseményekről. A parlamenti körökben pedig megvannak győződve arról, hogy gróf Khuen-Héderváry elé még sokkal nagyobb bonyodalmak fognak tornyosodni, mint az eddigiek. A Neue Freie Presse szerint a szabadelpártban bomlás készül, amely az egész párt szerteomlását fogja okozni. A klerikális lapok hevesen tiltakoznak az ellen, hogy Körber korrektsége ellen tegnap szót emeltek a magyar képviselőházban; Körber csakis a jogához ragaszkodott. Valamennyi lap közül legélesebben támad az Österr. Volksblatt, amely ezeket írja: Ha a függetlenségi párt megtűri a kebelében a felségsértő Barabást, akkor a magyar parlamentet a korcsmák és pusztabetyárok színvonalára süllyeszti.

A függetlenségi párt felirata.

A függetlenségi és 48-as párt felirat-javaslatának lényegét itt közöljük:

Nagy és nehéz válságok, súlyos megpróbáltatások terhe sokszor jutott a magyar nemzetnek osztályrészül. Állami életünknek fejlődése elé többször emeltek akadályok, gyakran szakadt meg békés fejlődésünk fonala amiatt, mert a nemzetnek egyértelmű akarata nem érvényesülhetett. Az országot és a trónt egyaránt fenyegető ezen válságok oka mindig az volt, hogy király és nemzet között rosszakaratu tanácsadók álltak szándékkal a félreértések üszkét szitották.

A nemzeti aspirációk érintése után így folytatja. Ezen — a jogos várakozás és reménység órájában — felelős kormánytag ellenjegyzése nélkül jelent meg Felséged aláírásával, alkotmány szerint felelős miniszter ellenjegyzése nélkül, Chlopyban 1903 szeptember 16-án keltezett egy legfelsőbb hadparancs, amely a magyar nemzet önálló állami létének és alkotmányának nyílt és határozott megsértése. Felsőged ezen hadparancsa alkotmányunkba ütközik, mert évezredes alkotmányunk alapja, valamint az alkotmánnyal korlátozott monarchiának lényege az, hogy a törvényalkotást az országgyűlés a koronás király együttesen gyakorolja. Teljesen egyenrangú tényezők. Az országgyűlésnek törvénykezdeményezési joga korlátlan, — a koronás királyt főleg a szentesítés joga illeti meg. — Felsőged ténye azonban azon jogos feltevésre szolgáltat okot, hogy alkotmányunk ezen sarkalatos elvét mellőzte akkor, a midőn a magyar alkotmány által nem ismert legfőbb hadur szerepében politikai parancsot intézett a hadsereghez. Oly parancsot, amelyben lekötötte királyi szavát és a véderő szerve előtt, amelynek pedig éppen Felsőged által is hangoztatott magas rendeltetésénél fogva a politikai élet minden hullámvérésétől távol kellene állania, határozott fogadalmat tett, hogy semmi oly változtatáshoz nem fog hozzájárulni, ami a hadseregnek jelenlegi alakját lényegében a legkisebb mértékben is megváltoztatná.

Ezzel Felsőged előre megakadályozni törekedett azt, hogy a nemzet törvényhozása a maga akarata szabadon nyilvánbassa, s a fejedelem hatalmi szavával gátat emel a nemzeti akaratnak törvényhozási uton leendő megnyilatkozása elé.

Alkotmányunknak egyik alapja az is, hogy minden állami hatalom egyedül a nemzeti akarat forrásából ered és így a felségjogok is a nemzetnek a király által gyakorolt jogai. Nincs felségjog törvényen kívül vagy törvényen felül.

Nemzetünk sohasem mondott le a hadseregére vonatkozó jogairól.

Nem mellőzhetjük hallgatással Felsőgednek azon kijelentését sem, amelylyel ismételve és több ízben is a hadseregéről mint *saját hadseregéről* emlékezik meg. A hadseregnek mint szervezetnek különválasztása a nemzet törvényhozásától, eikülönítése az állampolgárok gondolkodásvilágától és törekvésétől, mindig *végzetes szerencsétlenségek kuforrása* volt, amely mindenkor bonyodalmaknak és ellentéteknek volt az eredő oka és nemcsak nemzetek romlását, hanem trónusok bukását is eredményezte. A zsoldos hadseregek korában lehetett jogosultsága annak, hogy fejedelem a hadseregéről, mint a magáéről rendelkezett, megadta erre a jogalapot az, ha hadseregüket főleg a saját erőforrásaikból tartották fenn, de manapság, amidőn a nemzetek védereje az általános védkötelezettség és a néphadsereg eszméjére van alapítva, amidőn a nép áldozza pénzét és vétét a hadseregére: az én hadseregemről beszélni idejét multa és sem az alkotmánnyal, sem az általános védkötelezettség eszméjével össze nem egyeztethető. A mi alkotmányunk szerint a hadsereg sohasem volt másé, mint a nemzeté, melynek fővezére a koronás király.

Államiságunk és függetlenségünk szempontjából súlyos sérelem a legfelsőbb hadparancs azon felfogása, hogy valamennyi *nép-térzs*, így tehát a magyar is, a nagy egész javára érvényesítse a saját különös előnyeit. Nem lehetne kifogásunk az ellen, ha a Felsőged jogára alatt álló és az örökös tartományok kötelekébe tartozó, saját történelmi multtal bíró nemzeteknek törekvései is kielégítettnek, ámde mi egy pillanatig sem tagadhatjuk meg évezredes multunkat, mely szerint *önálló, független, szabad nemzet vagyunk* és nekünk nem volt és nincs is más törekvésünk, mint minden erőnk igénybevételével kiépíteni és felvirágoztatni az önálló magyar nemzeti államot.

Elsoroltuk, Felsőged ur, a hadparancsra vonatkozó aggodalmainkat; — országunk ezen nehéz helyzetében biztató jelként vettük Felsőged azon törekvését, hogy a nemzetnek megnyugtató és az alkotmánnyon — bizonyára felségd akaratán kívül ütött — sebek orvoslását Oomaga is szükségesnek ösmerte fel. E cél érdekében hatalmazta fel Felsőged ujonnan kinevezett kormányelnökét a hadparancsra vonatkozólag némileg megnyugtató, ámde bár az alkotmányosság fogalmai szerint sem nem illetékes helyen, sem nem kellő formában elmondott nyilatkozatai megtételére. E célból intézett Felsőged kormányelnökéhez királyi kéziratot is.

Mély sajnálattal kell kijelentnünk, hogy e nyilatkozat a magyar nemzetet nem nyugtathajja meg. Nem pedig azért, mert lényegében fentartja mindazt, amit a legfelsőbb hadparancs kiadásával sérelmesnek mondottunk, sőt azzal, hogy a leghatározottabban kijelenti, hogy bizonyos kereteken túl semmiféle intézkedések megengedhetőnek nem tart és ezen jelzett kereteken túl menő törekvések teljesítéséhez, amelyek a szent korona országainak integritását veszélyeztetik, legfőbb akaratával hozzájárulni nem fog soha: a nemzet alkotmányán újabb sebeket üt.

Nem fogadhatjuk azért megnyugtással azt a kijelentést sem, mely szerint Felsőged egyedül királyi akaratával bármely, a nemzetet érdeklő jogokat utódaira érintetlenül átszarmaztathatna.

A magyar királynak olyan uralkodói jogai, melyeket nem a nemzetől kapott, nincsenek; és így királyi jogai felett a nemzet hozzájárulása nélkül utódai javára sem rendelkezhetik, valamint Felsőged sem ö-e től örökölte, hanem a koronázás alkotmányjogi ténye, a koronázási hílevél kiadása, a koronázási eskü letétele és törvénybe iktatásával a nemzetől nyerte minden jogát.

Nem fojthatjuk el azért fájdalmas érzésünket, hogy nemzetünknek Felsőged részéről is oly sokszor elismert hűsége és a ki-

rályi család iránt annyi század balsorsában is mindenkoron tanúsított tántoríthatatlan odaadása és önfeláldozása után olyan kijelentéssel is kell találkozni, mintha alkotmányos jogainak érvényesülése a szent korona országainak integritását veszélyeztetné.

Nem tudjuk, mire alapítja Felséged ezen aggodalmát, de köteles nyíltsággal ki kell mondanunk, hogy ennek pusztá hangoztatása is alkalmas lehet arra, hogy megrendüljön a nemzetnek hite, reménye és bizodalma abban, hogy legszentebb jogait Felséged uralkodása alatt megvalósíthassa.

Mi is mély aggodalmakkal eltelve óhajtjuk, hogy a törvényhozás munkálkodásának fonálát újból felvehesse és hogy a függőben levő számos nagyfotosságu kérdés megoldást találjon; de ha ez csak azon az áron volna elérhető, hogy a nemzeti nyelvhez való jogunk érvényesítése lehetetlenné váljék, erre a velünk szemben támasztott követelésre, felséges császár és király, a mi feleletünk sem lehetne más, mint az, hogy soha, soha!

De mi bizunk abban, hogy a királyi esküvel megerősített alkotmányunkból merített érveinkkel sikerült Felségedet álláspontunk igazságáról meggyőzni.

Ezen bizodalomból folyó reménységgel kérjük Felségedet, kegyeskedjék az elsorolt sérelmek orvoslásáról alkotmányos uton gondoskodni és a nemzetet az iránt megnyugtanni, hogy törvényben gyökerező kívánságainak törvényhozási tárgyalása és megvalósítása Felségednél akadályokba nem ütközhetik.

Kik egyébiránt mély tisztelettel vagyunk Császári és Királyi Felségednek hódoló hívei.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becstellessé álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célünk egy minden politikai pártól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keressény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZÁNTUL

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaitak mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katolikus legényegylet szüreti mulatsága a Fekete Sasban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-8 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A város és Szmracsányi püspök beigtatása. A tegnapi tanácsülésen *Rimler* Károly polgármester bejelentette, hogy *Szmracsányi* Pál püspök október 8-án tartja székfoglalóját s mivel ép e napra van kitűzve a városi közgyűlés, indítványozza, hogy írjon át a város a főispánhoz a közgyűlés elhalasztása végett, hogy így a város méltóképpen képviseltesse magát a püspök fogadásán. Az erre vonatkozó intézkedések megbeszélésére október 2-ára rendkívüli közgyűlést hívnak össze s tekintettel a közeli szüretre, a közgyűlés elhalasztását e hó végére indítványozzák a főispánhoz intézendő átiratban.

* Személyi hir. *Láhner* Gyula m. kir. honvédelmi miniszteri tanácsos rokoni látogatása céljából Nagyváradra érkezett.

* Felelőbizetés a város ellen. Az ígértetett és örök időnkig halogatott villamos vasut ügyében érdekes és pártját ritkító felelőbizetés érkezett a városi tanácshoz. *Rosenthal* Mór dr. él ezzel a felelőbizetéssel a város azon határozata ellen, hogy a villamos vasut céljaira villamos áramot hectowattontként csak 14 fillérért szolgáltatathat. E határozattal szemben *Rosenthal* Mór pártját ritkító érveléssel arra akarja bírni a belügyminisztert, hogy kényszerítse a várost 12 fillérért adni a villamos áramot hectowattontként. Ugyanis a város ígértetett annak idején, hogy a villamos vasut céljaira 12 fillérért ad áramot hectowattontként. De időközben a szakértők kimutatták, hogy 16 filléren alul nem adhat áramot a város s így tette a 14 filléres ajánlatot. Ezzel szemben *Rosenthal* Mór kényszeríteni akarja a várost, hogy a város a maga károsodásával dédelgesse az ő vállalatát s adjon 12 filléres áramot.

* A nagyváradai törvényesek új aljegyzője. *Plósz* Sándor m. kir. igazságügyminiszter dr. *Encsy* Kálmánt, ki eddig az igazságügyminiszteriumban mint számtiszt működött, a nagyváradai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

* A Körös hajó hatóvá tétele. *Pekano-vits* Imre, a Sebes-Körös vizszab. társulat főmérnöke még márczius hó folyamán bőven megindokolt indítványt adott be Nagyvárad város tanácsához, melyben nagyobb mozzalom indítását kérte a Sebes-Körös folyó hajózhatóvá tételére. Az indítványt akkor kiadták véleményezés végett a főmérnökök, ki tegnap tette meg a tanácshoz észrevételeit az indítványra vonatkozólag. *Köszeghy* főmérnök bár nagyon megszivlelendőnek tarja forgalompolitikai szempontból az indítványt, mégis, mint-hogy a Tisza mellékfolyóinak hajózhatóvá tételén csak most kezdtek dolgozni illetékes helyen s az ügy ily kezdeti stádiumában a műszaki osztály nem tudná érdemileg elintézni és így a mozgalom, küldöttség megsztése célhoz nem vezetne, egyelőre nem tartja célszerűnek az ügy bolygatását, hanem proponálja, hogy *Pekano-vits*, tekintve, hogy e téren szak tekintély, kéressék fel egy kis műszaki tanulmány benyújtására. *Köszeghy* főmérnök eme

jelentésében különben direkte Nagyvárad várost forgalmi tekintetben nem látja érdekeltnek a Körös hajózhatóvá tételében.

* Királyi kiűtetés. A hivatalos közlöny tegnapi száma közli, hogy ő Felsége a személye körüli miniszter előterjesztésére *Chlopy*-ban kelt legmagasabb kéziratával dr. *Hollán* Sándor kereskedelmi miniszteri titkárnak a *Ferencz József-rend lovagkeresztjét* díjmentesen adományozta.

* Nemes áldozatkészség. *Wolafka* Nándor dr., cz. püspök, debreczeni plebános a Debreczenben felállított siketnémaintézetet kiváló jóindulattal támogatja. Legutóbb kijelentette a siketnémaikat gyámolító egyesületnek, hogy ugy ez évben, mint a következő években 2 siketnéma gyermeket saját költségén iskoláztat a debreczeni intézetben, az eltartás költségét — évi 400 koronát — a gyámolító egyesületnek fizeti be.

* Felhívás tűzkárosultak segélyezésére. Nagyvárad város s Biharvármegye törvényhatóságához tegnap *Kisküküllő* vármegye alispáni hivatalától *Csalhó* Gábor alispán aláírásával kérelem érkezett, melyben tudatja, hogy megyéje Szász-Ernye községében folyó hó 15-én nagy tűzvész pusztított, melynek tizennégy kisbirtokos háza a melléképületekkel, terményekkel, állatokkal együtt lett martalékká. Az alispán felkéri a törvényhatóságot, hogy járuljon némi adománnyal a tűzkárosultak nyomasztó helyzetének enyhítéséhez. A törvényhatóságok bizonyára nem fognak elzárkózni a kérelem teljesítése elől.

* Villamos bizottsági ülés. A villamos művek építő szakbizottsága *Bordé* Ferencz főjegyző elnökielte alatt tegnap délután 5 órakor ülést tartott. Jelen voltak: *Hollós* József kir. főmérnök, *Hoór* Mór dr. a Ganz-gyár igazgatója, *Köszeghy* József főmérnök, *Komlóssy* József, *Károly* Irén dr., *Gerő* Armin, *Száhländer* Károly, *Dús* László, *Csordaesics* Ferencz, *Belányi* Imre, *Abel* Ignác. Az ülésen elhatározták, hogy javaslatot tesznek, hogy 340 árammérő óra szállításával a Ganz-czéget bízzák meg. A középületekbe a villamos világítási felszerelések teljesítésével a városi villamosművek igazgatóját, *Belányi* Imrét bízták meg. A folyó apróbb ügyek elintézésé után az ülés véget ért.

* A postás merénylője. A hajsza a postarabló után egyre tart, de eddig semmi nyoma nincs. A vizsgálat vezetősége most azt kutatja, hogy a börtönök nem dobtak-e el valahol a rablót? Több detektív a vidékre utazott a tettes kinyomozására. Mások pedig a *Stahly*-utca, a *Röke* *Szilárd*- és több közel fekvő utcák házaiban kutatják a nyomtalanul eltűnt gyilkos nyomát. A kereskedelmi miniszter, mint értesülünk, a tettes kézrekerítésére jutalomdíjat tűz ki.

* 9000 korona haszon a városház villamos felszerelésénél. Tudvalevőleg a városház villamos világítási felszerelését a város a *Ganz* és társa czégnek adta, s már az első árlejtésnél is heves verseny folyt a *Ganz*-czég és a Magyar *Schuckert* villamos művek gyára képviselőitében *Deutsch* K. I. czég között. Az árammérő órák szállítására hirdetett árlejtésen ismét 9000 korona haszonhoz jutott a város e verseny folytán. Ugyanis a *Ganz*-gyár ajánlatával szemben a *Schuckert*-gyár 8500 koronával előnyösebb pótajánlatot adott, mire a *Ganz*-gyár 9000 koronával olcsóbban ajánlkozott az árammérő órákat szállítani.

* Jöv-hagyott számadások. A vallás- és közoktatásügyi miniszterülr tegnap két rendbeli leirat érkezett a városhoz, melyen tudatja, hogy a hozzá fölterjesztett *Személyi* Kálmán s *Pollák* Eda-féle alapítványok 1902. évi számadásait jóváhagyó tudomásul vette.

* **A Lukács-siremlék ügye.** Megemlítettük már, hogy a főmérnök Lukács György új siremlékének tervét benyújtotta a városi tanácshoz. A 2200 koronába kerülő tervek fölött tegnap tanácskozott a városi tanács. Felmerült az a nézet, hogy a város 1892-ben 1650 koronaköltségen emléket állított Lukács Györgynek s ezzel lerőta kegyeletét, s most már to-lakodásnak is tekinthető, hogy a Lukács családdal szemben a város akar új emléket állítani a még jókarban levő siremlék helyére.

* **Elhunyt urasszony.** Sulyos csapás érte Leszkay Gyulát, a berettyó-ujfalui választókerület képviselőjét. Edes anyja, özv. Leszkay Gyuláné született Pazonyi Elek Etelka ötvenkilenc éves korában Berettyó-Ujfaluban jobb létre szenderült. Az elhunyt urasszony megének legelőkelőbb nemes családjából származott. Jó szive, nemeselkűsége nemcsak az ujjfalui nemesi curia környékén, hanem az egész vidéken ismeretes volt, s így halála mélyen érzett részvétet keltett. Temetése tegnap délután három órakor ment végbe Berettyó-Ujfalui s környéke egész intelligenciájának részvételével, melyben a községek küldöttségeivel vettek részt.

* **A hegyközség közgyűlésére a következő meghívót vettük:** A nagyvárad hegyközségi birtokosok választmánya által a f. évi rendes őszi közgyűlés megtartására határidőül 1903. évi szeptember hó 27. napjának d. e. 11 órája tűzött ki. Ezen közgyűlésre, mely a város-háza tanácstermében fog megtartatni, a szőlő-birtokosokat azon értesítés mellett hívom meg, hogy a közgyűlés tárgyát a f. évi általános szűret idejének megállapítása fogja képezni. Nagyváradon, 1903 szeptember hó 23-án. **Bordé Ferencz**, vál jegyző.

* **Jó sikerű államtud. államvizsga.** A mi Alma Materünk, a nagyvárad kir. kath. jogakadémiának — melynek falai közül a hazának már oly sok kiváló fia került ki — hallgatói egymásután aratnak dicsőséget, magasabb vizsgálatok letételével, melyből jelentékeny rész jogakadémiánk jó hírnevét öregbíti. Most is a nagyvárad jogásznemzedék egyik szimpatikus s tehetséges tagjának sikeréről értesülünk. **Szolcsányi Béla**, ki mint az olvasókörnek elnöke, vezető szerepet játszott a jogászfjúság közt s az aranyfjúság közkedvelt tagja, tegnap tette le jó sikerrel az államtudományi államvizsgát.

* **Ellopott fürdőkád.** Hogy mennyire fejlődött ki a tolvajok raffinéria és mennyire képes a mindinkább fokozott óvatossággal szemben is újabb és újabb ravaszságokat kieszelni, azt érdekesen illusztrálja a következő eset: A Váczi-körút 18-ik szám alatt lakó orvosnak lakására beköszönt két iparos abban az időben, midőn sem az orvos sem felesége nincsen otthon. „Hol van az a fürdőkád, amit mázolni kell?” mondják a cselédnek. Ez megmutatja a fürdőszobát. A két ember bosszankodik hogy milyen nehéz a kád, legjobb volna itt mázolni, de végre mégis felkapják és elmennek vele. Vissza azonban nem hozzák sohasem; ami annál nyilvánvalóbb, mert senkinek sem adott megbízást a fürdőkád mázolására. A kárvallott, kinek fürdőkádja 100 koronába került, feljelentette az esetet a rendőrségnek, mi pedig figyelmeztetjük a közönséget, hogy óvakodjék ezektől vagy ezekhez hasonló tolvajoktól.

† **Fassie Sándor alkapitány.** Nagyvárad város tisztikarának mély gyásza van. **Fassie Sándor** rendőralkapitány csütörtökön éjjel 11 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Fassie 20 évvel ezelőtt lépett Nagyvárad város szolgálatába s az elölrött két évtized alatt buzgó és elismerésre méltó munkásságot fejtett ki. Már régebbsen betegeskedett, de pontosan feljárt hivatalába, de egy hónappal ezelőtt a betegség ágyhoz szegte. Temetése holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a vízvezeték-utcai gyászaházról. Halálának hírére a városházára s a rendőrségre küldték

a gyászlobogót, koporsójára a rendőrség tisztikara és legénysége koszorút helyez s temetésén a városi tisztikar és rendőrség teljes számban részt vesz. Haláláról a gyászoló család a következő jelentést adta ki:

Alnirottak legmélyebb fájdalommal tudják a legjobb férj és apa, testvér és rokonnak **Fassie Sándor** Nagyvárad városi rendőralkapitányának f. hó 24-én, éjjel 11 órakor, hosszas szenvedés után, életének 48-ik, boldog házassága 3-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 27-én, d. e. 10 órakor főnek a görög keleti egyház szeriariása szerint Vízvezeték-utca 11. számú gyászaháznál beszenteltetni és az ujjvárosi központi temetőben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 29-én, d. e. 10 órakor lesz a gör. kel. templomban az egék Urának bemutatva. Mely végítességtételre az elhunyt rokonai, barátai és kártársai tisztelettel meghívataak. Nagyvárad, 1903 szept. 25. Áldás és béke lengjen porai felett! **Fassie Sándorné**, szül. **Simonyi Irén** neje, **Kövr Gabriella**, **Kövr Iona**, **Kövr Arpád**, **Fassie Todorika** gyermekei. **Fassie Pál**, **Fassie Betla** özv. **Papp Jánosné**, **Fassie Róza**, **Tyáha Fülöp**né, **Fassie Szandrie**, **Gerlan Jánosné** testvérei. **Fassie Pálné** szül. **Roman Katalin**, **Simonyi Ödön**, **Tyáha Fülöp**, **Gerlan János** sógorai.

* **Nagyvárad város térképe.** Annak idején ismertették **Köszeghy József** városi főmérnöknek a tanácshoz intézett beadványát, melyben 1200 korona engedélyezését kérte arra a célra, hogy a város szabályozási térképét elkészíthesse, olyképen, hogy az általános szabályozási körzeteken kívül oly térképlapok szerkesztessenek, melyek mindegyikén könnyen kezelhető formátum alakban összehajva csak egy utca vagy tér legyen feltüntetve az azt határoló telkekkel, épületekkel együtt. Javasolta, hogy a kataszteri keretek magrajzolására külső erővel végeztessék, miáltal a mérnöki hivatal, mely különben is el van foglalva, megszabadul e munkától, addig másrésről rajzolóival el sem készítheteti oly pontossággal, mintha 1200 koronáért a kassai térképtár készíti természetesen a pénzügyminiszter engedelmével. Tegnap pótelőterjesztést tett a főmérnök, hogy az általános átnézeti térképet is ott készítesse Nagyvárad városa, mely munka pontos pantografiai eljárást igényel. E célról **Köszeghy** azt is kéri, hogy Kassára utazhasson a munkálatok megbeszélése végett. A főmérnök szerint a pénzügyminiszter erre vonatkozó engedelmét pedig a polgármester mint-hogy legközelebb városi ügyekben úgy is Budapestre utazik, személyesen eszközölhetné ki. **Köszeghy** az általános átnézeti térképek elkészíttetésére 1000 korona előirányzását hozza javaslatba.

* **Valás után.** Egy **Herich Henrik** nevű bankhivatalnok imádtta a feleségét, hanem azért maradt a szívében egy kis helyecske más hölgyek számára is. Amikor a felesége rajott a ferje csapodárságára, válópórt indított ellene, amelyet meg is nyert. A házastársak külön költöztek, azaz **Herich** átengedte a régi lakást a volt feleségnek, ő maga pedig szállodában vett lakást. Ezt a különvált életet azonban **Herich** sehogy sem tudta elviselni. Most, hogy nem volt többé szabad a feleségét szeretnie, most szerette csak igazán. Levelek és közbenjárók azonban nem tudták a menyecskét megindítani; sőt pár nap előtt azt izente a volt urának:

— Ha még egyszer utánam küldözget, a rendőrség-t kérem védelmemre.

Történt két nap eőt, hogy **Herich** a zsebében megtalálta a régi lakásának a kulcsát, amelyet elfelejtett visszadni. Ez a kulcs ismét felidézte benne egész boldog alanságát és elhatározta, hogy meg fog halni. Ejjel a kulcsának segítségével belopódzott a régi lakásába és levetvén a cipőit, nesztelenül, észrevétel-

nül bejutott a felesége hálószobájáig, ott lefeküdt az ágy előtt levő pokróczra. Amikor reggel a felesége felébredt, holtan találta az urát. A szerencsétlen strihnt vett be, amely azonnal végzett vele.

* **A gőzmosóda gázvezetéke.** Köztudomásu, hogy a gőzmosóda engedélyt kért a várostól a gázvilágítás bevezetésére. Azonban az új világítási szabályzat értelmében a hol eddig gázvezeték nem volt a gázgyár nem szolgáltat-hat légszeszt, hanem ott a városi villamos világításnak van elsősi joga. E kérdésben a jogügyi bizottság azt tanácsolta, hogy tagadja meg a tanács a gázcsövek bevezetését. A tegnapi tanácsülésben **Rimler Károly** polgármester ez ügyben azt a kijelentést tette, hogy tárgyalások folynak a város és a gázgyár között a gázgyár átvételére, s a döntés csak napok kérdése, tehát halasszák el ez ügyben a határozatot.

* **A magyar ezredék legénysége** következőleg oszlik meg százalékokban a katonák anyanyelve szerint. Van összesen 47 gyalogezred, s ezek a következők:

Sz. kiegészítő kerület	magyar német	horv. szerb	tót ruthén	román
2. Brassó	60	20	—	20
5. Szatmár	80	—	—	20
6. Ujvidék	9	40	51	—
12. Komárom	40	20	—	40
16. Belovár	—	—	100	—
19. Győr	80	20	—	—
23. Zombor	30	50	20	—
25. Losonc	50	—	—	50
26. Esztergom	40	10	—	50
29. N.-Beckerek	10	30	50	10
31. N.-Szeben	—	40	—	60
32. Budapest	70	30	—	—
33. Arad	20	30	—	50
34. Kassa	80	8	—	12
37. N. Várad	—	60	—	40
38. Kecskemét	100	—	—	—
39. Debreczen	90	—	—	—
43. Karánsebes	—	20	—	80
44. Kaposvár	92	8	—	—
46. Szeged	100	—	—	—
48. N. Kanizsa	70	10	20	—
50. Gy.-Fehérvár	22	8	—	70
51. Kolozsvár	32	—	—	68
52. Pécs	50	42	8	—
53. Zágráb	—	—	100	—
60. Eger	100	—	—	—
61. Temesvár	—	60	10	30
62. M.-Vásárhely	50	—	—	50
63. Besztercze	10	10	—	80
64. Százváros	—	10	—	90
65. Munkács	80	—	—	20
66. Ungvár	20	—	80	—
67. Eperjes	—	20	80	—
68. Szolnok	100	—	—	—
69. Sz. Fehérvár	80	20	—	—
70. Pétervárad	—	10	90	—
71. Trencsén	—	10	90	—
72. Pozsony	10	20	60	—
76. Sopron	50	50	—	—
78. Eszék	—	20	80	—
79. Ottocsác	—	—	100	—
82. Sz.-Udvarhely	90	—	—	—
83. Szombathely	40	60	—	—
85. Márm.-Sziget	20	10	—	—
86. Szabadka	60	10	—	—
96. Károlyváros	—	—	100	—
101. Békéscsaba	80	—	10	—

E szerint tiszta magyar ezred van négy: u. m. Kecskemét, Szeged, Eger és Szolnok, tiszta horvát ezred is négy. Az ungvári és eperjesi ezredék tót százaléka alighanem hibás. Nyilván ruthénit kell érteni.

* **A népfőlkélok jelentése.** E cím alatt tegnap közölt tudósításunkba értelemzavaró hiba csuszott be. Arról volt szó, hogy a népfőlkélok a honvédelmi miniszter rendelete folytán a jelentkezést a személyes megjelenés helyett írásban is teljesíthetik. Pedig csak azok a népfőlkélok jelentkezhetnek írásbaleg, akik a magyar és horvát-szlavon országgyűlésnek is tagjai.

* Az öreg bakák vigasztalása. A honvédségnél benttartott kiszolgált bakákat vigasztalás képen 5 napra szabadságot kaptak. Az elköszorodott fiúk között ez a kis szabadság is nagy örömet keltett s nagy a készülődés a temetői kaszárnyában a szabadságot öreg fiúk között.

* Behívják a póttartalékosokat. A városszerte elterjedt hírrel szemben, hogy a póttartalékosokat nem hívják be, határozott értesítéseink vannak, hogy a póttartalékosok a behívókat már kézhez is kapták és számszerint századonként 42 embert hívnak be október 1-ére.

* Rendőri hírek. *Adám* Józsefné Teleky-utcai lakásából néhány nappal ezelőtt körülbelül 28 korona értékű női ruhákat és fehérneműket loptak el. A tegnap emelt panaszra a nyomozást folyamatba tette a rendőrség. — *Klein* Leopold férfiniszabó Rómer-utca 146. szám alatt levő üzlete raktárhelyiségébe az ajtón levő lakat leverése után *Krausz* Aron tanonc tegnap reggel be akart hatolni. Tettében azonban megakadályozták a segédek, kik több korábbi lopás miatt különben is gyanúperrel éltek. *Krausz* Aron lezárattott. — Az elmúlt éjszaka megtartott razzia során 9 kótes egzisztenciájú hölgy került a rendőrségre, kik közül 7 gyógykezelés végett a biharmegyei kórházba szállították, kettőt pedig hazatolonczolt a rendőrség. — Találtak egy kulesot bádog számczimkével és egy német nyelvű imakönyvet több szentképpel és egy keresztlevéllel. Igazolt tulajdonosai átvehetik. Mendelényi Béla rendőrségi fogalmazónál.

* Halálozás. Nagyvárad egy derék iparos polgára, *Berghold* Gyula bádigos haláláról a következő gyászjelentést kaptuk:

Öz. *Berghold* Gyuláné szül. *Marossy* Ilona egy a maga, valamint az összes rokonok nevében is fájdalmas szívvel tudatja a legjobb férj és rokonnak *Berghold* Gyulának folyó hó 24-én délután 4 órakor, élte 48-ik, boldog házassága 17-ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a biharmegyei kórházból a róm. kath. egyház szertartása szerint bszszenteltetni és a várad-olasz sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak, Nagyváradon, 1903 szeptember hó 25-én. Béke poraira!

x **Értesítés.** Tekintve, hogy a szülőknél mily óriási kiadásai vannak a gyermekeknek az iskolai évre szükséges fehérneműk és színes ruhák beszerzésével, így tehát, ha jó árut akarnak olcsón beszerezni, forduljanak az „*Amerikai Aruházhoz*“, hol önök is, mint legjobb ismerőseik meglepetve fogják tapasztalni, hogy mindent a legjobban lehet beszerezni valóban olcsó árárt. 260.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt utonállók.

A terebesi utonállók fölött késő éjjeli órákban hozta meg az esküdtbíróóság ítéletét. A bizonyítási eljárás igénybe vette az egész nap folyamát s este került a sor az esküdtbírókhoz intézendő kérdések megállapítására. Minősített rablásban kérdezik bűnösnek a három utonállót. *Gáthy* Balint kir. ügyész vádbeszéde után *Kripka* Henrik dr., *Moga* védelmére a vadat győzelemmel érveket kimerítően csoportosítva védenze felmentését kéri s elítélés esetén a mentő és enyhítő körülmények beszámításával lehető enyhe ítéletet kér. *Bartha* Odón *Kripka* dr. érveivel meggyőző módon meggyőzte a bíróságot, míg *Némethy* Ferencz erős logikájú következtetéssel *Olár* János részességét tagadja, *Triffa* Flóráné mentességére pedig bizonyítja, hogy az asszonynak tudomása sem volt, hogy a férjénél levő pénz honnan került.

Ardeleán Jusztin dr. temperamentumos hatást keltő védbeszédeben a *Triffa* Florára nehezedő orgazdaság vádját ügyesen csoportosított érveléssel igyekszik gyöngíteni s ha mégis vétkesnek találják az esküdték *Triffa* Florát, úgy csak bűnpártolásért állítja büntethetőnek.

Nagy Ferencz elnök összefoglaló utasításai után az esküdték éjjeli 11 órakor vonult vissza itélethozatalra.

Éjjel után hozták még az esküdték marasztaló verdiktjüket, melyben minősített rablásban mondták ki bűnösöknek *Modoy* Gábort, *Stancse* Jánost és *Olár* Jánost. *Tokai* Florát pedig orgazdaság büntetésében. Feleségét, *Triffa* Flórát pedig az esküdték felmentette.

A marasztaló verdikt alapján az esküdtbíróóság *Modoy* Gábort 11 évi, *Stancse* Jánost 10 évi, *Olár* Jánost 11 évi fegyházzal, *Tokai* Flórát pedig 2 évi börtönnel büntette.

Szenzációs sajtópör.

1902 szeptember 5-én *Néptanítók és katonatisztek* czímen vezércikk jelent meg a *Friss Ujságban*, mely miatt a kir. ügyészség osztály elleni izgatás czímén sajtópört indított a *Friss Ujság* ellen. A cikk szerzőségét a felelőséget, *Ehrenfeld* Adolf vállalta el.

Ez ügyben ma tartják meg a nagyvárad i törvényszéken a szenzációs esküdtzési tárgyalást. A védelmet *Halász* Lajos dr. terjeszti elő.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövettség kiadó folyóiratának *Bernát* István szerkesztése alatt megjelent a szeptemberi füzetje a következő kiválóan érdekes tartalommal: Ujjáalakulás. A gazdasági nevelésről. (Czettler Jenő dr.) Szövetkezeti mozgalmak és küzdelmek Dániában. Tót törekvések. Kina gazdasági evolúciója. (Holk Sámuel). Külkereskedelmi forgalmunk az 1902. évben. (Bud János). A német agráriusok tíz esztendeje. Az Edera vize. (Regény). Különfélék: Apponyi és a kibontakozás. — A Vaskapu forgalma. — A német boom. Krónika. Szerkesztőség: Budapest, Baross-utca 10. sz. Előfizetési ára. Egy évre 12 korona. — Egyes szám 1 korona 20 fillér.

NYILTTÉR.

Uj! VENDÉGLŐ Uj!

A n. é közönségnek, jó ismerőseimnek és barátainknak van szerencsém becses tudomására hozni, hogy Nagy-Körözs-utca 1. szám alatt, egészen újonnan épített helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Vendéglőt

holnap, szombat este egy elsőrendű zenekar közreműködése mellett nyitom meg.

A gyönyörűen festett és berendezett nagy és kényelmes éttermemben tisztelt vendégeim kitűnő étellel, tisztán kezelt legjobb minőségű italokkal lesznek előző-kényes legpontosabb kiszolgálás mellett el látva és hszem, hogy a teljes megalégedés olytán gyakran fognak megjelenésükkel szerencsétlenni.

A nagybecsű közönség pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel

SZABÓ GYULA,

vendéglős

Nagy-Körözs-utca, 1. szám.

Kecskeméty István

étterme és sörcsarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör.*

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmét felhívni, hogy

vendég-szobáimat

újonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok, ugyszintén

— szállóhely —

olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

TAVIRATOK.

A szabadelvűek programja.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) A volt nemzeti és az ó-szabadelvűek egyrésze is ragaszkodik a pártértekezlet hétfőn való megtartásához. Határozott programot akarnak, hogy az új kormány ne használhassa kibuvónak a párt határozatlanságát.

A hétfői értekezleten a program körvonalazását 5 tagu bizottságra bízzák, melynek tagjai *Szell*, *Apponyi*, *Andrássy*, *Hódossy* és *Tisza*.

A program Apponyi ismert intenciói szerint készül s benne foglalatik a magyar vezényleti nyelv elvi jogosultsága is. Ha *Tisza* esetleg ezzel szembe akadályokat gördítene, Apponyi nyílt szavazást provokál s remélik, hogy *Tisza*-val szemben többségben lesznek.

Lesz-e új kabinet.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) *Héderváry* naphosszat miniszter társával tárgyal s igyekezett őket maradásra bírni. A tárgyalások eredményéről kétféle hír kering. Egyik verzió szerint a tárgyalások nem jutottak eredményhez és *Héderváry* ismét Bécsbe megy tehetlenségéről referálni, míg más hírek szerint a régi kormány marad, csupán a horvát tárca kétséges. Esetleg *Josipovics*, vagy *Cseh* Ervin vállalják el. De minde hírek bizonytalanok. A hangulatból ítélve *Héderváry*nak mindeztideig nem sikerült kormányt alakítani.

Vihar a Reichsrathban.

Bécs, szept. 25. (Saját tud. távir.) A Reichsrath mai ülésén *Schukker* képviselő felszólalásánál a csehek és nagynémetek heves házszabályvitát provokáltak. A kicsinyes szabálytalanságból keletkezett vihar úgy elmérgesedett, hogy

a pártok közötti differencia annyira kiélesedett, hogy az ujonczozási javaslatok keresztülvitele kétséges. Az elnököt le-szamarazták. S most a pártok között nagy a konsternáció.

Barabás Béla afférjei.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Barabás Béla dr. a viharos képviselőházi szereplése után sürgős magánügyekben Aradra utazott. Tóth János csak utólag értesítette telefonon, hogy a képviselőház naplójában súlyos sértő kitejé-zésekkel illették.

Ez értesítésre Barabás a legközelebbi gyorsvonattal Budapestre utazott s Tóth Jánossal és Kubikkal provokáltatta Andrássy Tivadar, gr. Perczel Dezső, Kammerer Ernő és Ivánka Oszkár képviselőket. A kihívások izgatottságot keltettek s ezek nyomán még több politikai affér várható.

Megtagadják az adót.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Makó, Baltonya és Kalocsa közgyűlésein határozatilag kimondták, hogy törvénytelen uton nem szednek adót s a politikai kibontakozásig az adót megtagadják.

Lengyel és Rigó a fegyelmi bíróság előtt.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) A képviselőház fegyelmi bizottsága ma foglalkozott a Lengyel—Rigó-féle ügygyel. Kihallgatták Héderváry-t is. Héderváry kijelentette, hogy mikor szólásra emelkedett, Rigó, akit eddig nem ismert, hozzálépett és halkán mondta:

— Ne provokálja a parlamentet.

Mire azt kérdeztem:

— Mi tetszik?

— Ne provokálja a parlamentet — volt a válasz.

Mire Csávolszky háznagyhoz fordultam, látva, hogy képviselővel van dolgom, azt kérdeztem, mit akar ez az ember. A mi ezek után történt, az közismert dolog.

A bizottság ezután több tanút hallgatott ki s mindkettőjüket a Ház nyilvános megkövetésére ítélte E határozattal szemben Sebests különvéleményt terjeszt a Ház elé.

Struchli százados afférje.

Miskolcz, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Struchli százados kijelentette, hogy itas állapotban követte el a nemzeti ér-zületen ejtett sérelmet, s ezért bocsánatot is kér, de neve országos meghur-czolásáért kötelessége fegyveres elégtételt követelni. Kard párbajban állapot-tak meg. A mérkőzés megtörtént, melyben Struchli százados sebesült meg a mellén. Sebe 15 centiméter hosszú, mély vágás. Ellenfelének a közönség ezüst serleget ad emlékül ezzel a fel-irással: *Ne bánts a magyart!*

Barabás üdvözlése.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Az ország minden részéből érkeznek Barabás Bélához üdvözlő táviratok, hogy a nemzet nagyrésze együtt érez Barabással s a szomorú, de létező érzésnek kifejezést kellett adnia.

A lefegyverzés kérdése.

Rouen, szeptember 24. A békekongresszus elfogadta Hubard francia képviselő indítványát, mely szerint az összes országok parlamentjeiben a lefegyverzés kérdését egyszerre terjessék elő, hogy elkerüljék azt, hogy a kormányok, félve attól, hogy nem találnak utána-zóra, közreműködésüket megtagadják. (M. T. I.)

Bécsből rendezett horvát zavargások.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.) Héderváry többek előtt kijelentette, hogy tudomása szerint a tavaszi horvát zavargásokat Bécsből rendezték s maga Körber pénzelt a zavargások rendezőit, s ha a dolgokat végleg elmérgesítik, Körbert elszigetelve a koronától konkrét tényekkel leleplezi.

A Times a magyarországi helyzetről.

London, szept. 25. A Times mai vezércikkében a magyarországi helyzet-tel foglalkozván, a következőket írja: Kétségbenvonhatatlan, hogy az új propozi-ciók, melyeket Khen-Héderváry most tett, a legnagyobb engedményeket képe-zik, melyeket I. Ferencz József és taná-csói a közös védelem követelményeivel még megegyeztetethetnek találnak. Magyar-

ország érdekében remélhető, hogy az el-lenzék vezetői közül a leghiggadtabbak elszánják magukat, hogy véget vessenek egy olyan helyzetnek, melyet Magyarország kezd komolyan megsínyleni. (M. T. I.)

Egy tudós halála.

Berlin, szeptember 25. A „Vossische Zeitung” slowencitzi jelentése szerint ott elhunyt Goetsch egészségügyi tanácsos, a tuber-kulózis egyik kutatója, ki először fejtette ki a tüdőbetegeknek a tuberkolinnal való fizikai s dietetikus kezelését. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, szept. 25.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, szept. 25.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamuranyi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. szept. 25-én.

Magyar aranyjárdék 4	117.—
Magyar koronajárdék	96.90
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/10	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.50
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	96.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	193.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	153.—
Osztrák járdék papírban	99.25
Osztrák járdék papírban	99.70
Osztrák járdék aranyban	119.—
Osztrák korona járdék	99.60
Osztrák államsorsjegyek	151.50
Osztrák magyar bank részvény	15.81
Magyar hitelbankrészvény	697.50
Osztrák hitelintézet részvény	645.25
Páti vista	94.95
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.01
Nemetbirodalmi márka	117.37
Londoni vista	239.22
20 márkás arany	23.48

A szerkesztőasztal felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-ú. elején. Fiók-üzlet: AMERIKAI ÁRUHÁZ Fő-ú.

Az iskola évre fiu és leánykák részére szükséges összes fehérneműek, színes ruhák, harisnyák és minden más cikkek bármely intézet előírása szerint beszerezhetők.

Ugyisint minden rőfös árukban a már ismert nagy raktár.

Azt pedig mindenki elismeri, hogy oly olcsó árban mint nálam, nem lehet árut beszerezni.

Mezey Sándor, Szt. László-tér „Sas”-szálloda alatt.

Ertesitem a n. érdemü uri és hölgyközönséget, hogy
uri, női divat, fehérnemű, gyermekruha s szövöttáru üzletemet megnyitottam.

Tekintve, hogy 14 éven át a főváros elsőrangú üzleteiben működve a legjobb összeköttetésekre tettem szert, n. b. vevőimnek csakis jó minőségű árut méltányos árban szolgálhatok.

Midőn raktáram és ujdonságaim szives megtekintését kérem, vagyok minden készséggel

Mezey Sándor,
Szt. László-tér „Sas”-szálloda alatt.

414

Hirdetés.

A Nagyváradi Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételnek.

A befizetések hétköznapokon egész napon át, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradi Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében Kossuth Lajos-utca (Sándor Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

812

A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság”
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása
könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi
után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-
készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra
és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt érték-
papírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u.
3—5-ig.

Az igazgatóság.

A várad-velencei volt Weinberger-
féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 807.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-féle házban
egy II. emeleti 6 szoba és mellékhelyisé-
gekből álló lakás f. évi november hó 1-től
kiadó. 417

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyváradi, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljegyzések,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.